

מסורת הש"ס

^[א] [לקמן קרא]. שבעות מה: (ג) י"ז טוב ואפילו. יעב"ץ ועי' רש"ש,

הגהות הב"ח

^[א] בשמחה לחורש אחריה יחרוש: (ג) רש"י ד"ה שכר וד"ה אכל הד"א: (ג) ד"ה ומהדר וכו' ובטובו הראי והאי: (ד) תוס' ד"ה נקטת וכו' דבהכי נמי איירי הבא ועוד: (ה) ד"ה פרדיסי וכו' ועוד י"ל. י"ב וברש המוכר [את] הבית דמו המוס' פירוש זה: (ו) תוס' ד"ה המקבל וכו' ובגמרא דקאמר האי אמר בעינא דמימנן:

הגהות הגר"א

^[א] גמ' מחזק. י"ב גירסת ר"ח מחזיק עקל. בעל העיטור ועי' גמס' ולשון שני פ"ח כו': [ב] רש"י ד"ה והוא דקני. מבי כו'. י"ב ויר"ף ורמב"ם מפרשים אפי' לא אהדריה ועי' רא"ש והג"א: [ג] שם ד"ה ומהדר. ובטובו כו'. י"ב ר"ב שאינו יכול לתקנו: [ד] שם ד"ה לא דבעי אפי' כו'. י"ב ורמב"ם פי' אפי' אינו שלו:

השואל את הפרה

שכיר בזמנו נשבע ונוטל. אם ביום שיאל ממלאכתו תבעו נשבע שלא קיבל ונוטל שזה אחד מן הנשבעים ונוטלין האמורים במסכת שבעות (דף מד:) שתקנו לו חכמים דסקלוה לשבועה מצעל הבית ושדיוה אשכיר משום דבעל הבית טרוד בפועליו וכסבור שנתן לזה כשנתן לחבירו: (י) אכל. בעלמא

אפי' ביום זמנו נאמן לומר פרעתוך כבר ובשבועת היסט שהטילו חכמים על מי שאינו מודה במקצת: וכתב ליה. משכיר לשוכר שטרא שהשכירה לו לעשר שנים ולא נכתב בשטר זמן ולאחר זמן זא לפני ב"ד ואמר כבר דרת זה חמש שנים וזה אמר לא דרתי אלא שלש: **מיהמן**. בעל הבית דקרקע בחזקת בעליה עומדת על כל דבר ספק הבא לפנינו: **סבא**. שוכר: **דלא סתוק** **זה**. דלא מימא לקומה היא צדי ולא שתוכל לתבוע עשר שנים לעולם: **שואל אדם בטובו לעולם**. אם ראה אדם כלי לחבירו ואמר השאילני בטובו וא"ל הן שאלו לו לעולם כל זמן שהוא ראוי למלאכה דהאי בטובו משמע לן כל זמן שהוא טובו אפילו מחזירו חזר ונוטלו כשילטוך: **והוא דקני מיניה**. דבעלים אכל לא קני [ב] מבי אהדריה כלתה קנייה דמשיכה ראשונה: **ומהדר ליה קסיה**. וכשיפחות שלא יהא ראוי יחזיר לו שכריו דהא לאו במתנה יהציה אלא שאלה הואי [ג] ובטובו (י) הוא והאי לאו טוב הוא: **פרדיסא**. סתמא:

רפיק ציה. חד פרדיסא: **כל דבעי**. אפילו [ד] גדול כאלטוביא: ואי א"ל **פרדיסי**. רפיק ציה כל פרדיסי דאית ליה ולא אמרינן תרי פרדיסי הוא דקאמר ליה דאפי' טובא נמי משמע: **אושן**. השאילני: **גרגותא**. צאר מיס חיים להשקות שדות: **לא צני לה**. אם צא לצנותו ולומר עוד שאל לי לעולם זה מעכב עליו ואומר לא השאלתני: אלא אותו ולא כשנעשה אחר: **צני לה**. והרי היא שאלה לו עד שיסקה כל שדותיו: **צי גרגותא**. אמר לו בלשון הזה השאילני צי גרגותא השאילני מקום לחפור צו צאר קאמר ליה: **וכרי ואויל כמה גרגוסי צארעיה**.

אם לא ימצא כהן יחפור במקום אחר עד דמתרמי ליה מקום הראוי: **ואריך למיקני מיניה**. מעיקרא ואי לא קנה מיניה דיבורא בעלמא א"ל ומאי למהדר ציה: **בתנאי** **חייב להעמיד לו ציה**. צימי שכירותו: **לא יעשנו קטן**. השוכר מעכב עליו אי אפשי בציה גדול ואי אפשי בצית קטן: **גמ' ואי דאמר ליה ציה זה**. אני משכיר לך: **אזא ליה**. הלך לו מולו גרס ואמאי חייב להעמיד לו צית: **וליעעמיד ל"ג**: **מהו דסימא מאי כזה דקאי אגודא דנשרא**. שהוא חשוב ואגודא דנהרא הוא דמתני בדהיה שדך צני אדם מקפידין בך אכל ארכו ורחנו

לא אחני בדהיה: **קמ"ל** דאכולה מילתא אחני:

הדרן עלך השואל

המקבל. או בצריסות למחנה ולשליש ולרציע או בחכירות בך וכך כורים לשנה: **לחרוש אחריו**. אחר הקצירה או העקירה כדי להפוך שרשים של עשבים רעים שזו וימותו ולא יחורו וינמחו לכשתורע:

צומרות

נמי צעינא מיצנא התם לפי שעוקר הכל ודש את הכל צמורגיס ומתרכך נקרא הכל תבן: [ועי"ע מוספות שנת לו: ד"ה בירה]:

פרק שמיני בבא מציעא

קג.

נקיטת חמש שנין. פר"ח לשון אחד וכן בקונטרס שאין כתוב בשטר לא תחילת השנים ולא סופן והשטר ציד השוכר ואומר משכיר לשוכר כבר דרת ה' שנים ופרין בשטר מלוה מי נאמן לומר פרעתי פלגא ומשני הכא א"ל האי דכתבי לך שטרא

כי היכי דלא מחזק פירוש עיקר השטר נכתב בשצילי שלא תאמר לקוח הוא צדי ואין השטר צידך אלא כדי שלא אכחש לך חשבון השנים כמה היו מכל מקום עיקר השטר בשצילי נכתב שע"י כן יש קול שצמשכנתא הוא אצלך אע"פ שהשטר צידך ולשון שני פר"ח וזה לשונו יש אומרים שכתוב בשטר בזמן כך וכך שכרמי חזרו של פלוני עשר שנים בק' דינרים י' דינרים בכל שנה ואחר ה' שנים טוען השוכר ואמר למשכיר נקיטת שכירות חמש שני כו' ואסיקנא דהשוכר נאמן ובשבועה ומסתברא כי האי פירושא בתראה עכ"ל ולשון זה נראה עיקר חדא דבנאמנות השוכר האומר שפרע השכירות איירי נמי לעיל מיניה בסמוך ומשמע דבהכי נמי איירי (ו) ועוד דהשתא ניהא טפי מה שאמר במסקנא שלא נעשה השטר לגביינא אלא כדי שלא יחזיק השוכר דלפי זה השטר ישנו ציד המשכיר: **שואל אדם בטובו**. צעריך צעריך שואל מפרש בטובו שצוהו שמוחק השואל להמשאל יכול השואל להשתמש לעולם בכליו של משאל ואין נראה: **פרדיסי רפיק ביה כל פרדיסי דאית ליה**. ואימ' דלמר צריש המוכר את הבית (ב"ב דף סא: ושם ד"ה ארעתא) ארעתא תרמי משמע ואין לומר דהתם נמי אי אמר ארעאי הוה משמע כולהו כמו פרדיסי דהא אמר התם בסוף פרק (דף סט:) דיקלי יהיב ליה תרי דיקלי ומו לא וי"ל דהיינו דוקא גבי מכר דלין לנו לומר שמכר כל קרקעותיו אלא הפחות אכל בשאלה אינו מקפיד דמשאל לכל זרכו (י) ועוד י"ל דהתם יד לוקח על התחתונה שהמוכר מוחזק והכא יד המשאל על התחתונה שהשואל מוחזק וכ"כ לא מקרי שואל מוחזק כיון שסופו להחזיר ואין נשאר צידו כדאמר לעיל קרקע בחזקת בעליה עומדת ואפי' בסוף הדש לא דמי לדוקא קרקע שאין יכול להצניע לשמטו מיד בעלה אזלינן בתר חזקה קמא אכל במטלטלין אזלינן בתר מאן דתופס השמא היכא דליכא חזקת קרקע כנגדה:

הדרן עלך השואל

המקבל. בתבן ובקש. אותו שנקצץ עם השבולת קרוי תבן והנשאר צארץ קרוי קש שקורין אישטובל"א דרכתיב (בראשית כד) גס תבן גס מספוא רצ עמנו

ואתו שנשאר בקרקע אין (שמות ה) לקושש קש לתבן שהיו מלקטים בשדות הקש הנשאר שם תחת התבן כי התבן כבר הוליכוהו הבעלים איש לביתו וכן אמרינן בפרק שואל (שבת דף קג:) בשלמא קש משכחת לה צמחוצר אלא תבן צמחוצר היכי משכחת לה ובגמרא דקאמר (י) צעינא דתיתבן ארעאי הוה ליה למימר דתתקש אלא משום שרגילות הוא לעשות אשפה מן התבן ולצל השדה ולהכי קאמר דתיתבן כלומר שיהא הקש במקום הזבל העושין מן התבן והא דקאמר [ועי"ע מוספות שנת לו: ד"ה בירה]:

ואזל

עין משפט
נר מצוה

קב א ב מ"י פ"ח מהל' שכירות הל' ו סמג ע"ש 5 טוש"ע ח"מ ס' פט סעיף 3 וסעיף ג [וס' עת סעי' ג]:

קב ג מ"י שם פ"ח הל' ג ועיין בהשנות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ ס' שח סעיף 6:

קב ד מ"י שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף 3:

קב ה ו ז מ"י פ"ח מהל' שאלה ופקדון הלכה ח סמג לאוין גב טוש"ע ח"מ ס' שמת סעיף ו:

קב ח מ"י שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ז:

קב ט מ"י שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ח:

קב י כ ל מ מ"י פ"ה מהלכות שכירות הלכה ז סמג עשין פט טוש"ע ח"מ ס' שזכ סעיף ז:

ג [נמי שם הל' ו טוש"ע ח"מ ס' שזכ סעי' א בהנה"ח]:

א ס מ"י שם פ"ח הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ ס' שכ סעיף ד:

ב ע מ"י שם הלכה י סמג שם טוש"ע ח"מ ס' שח סעיף 3: